

zgodovinske vsebine, le dve sta bibliografski.

Krog svojih sodelavcev Bibliografski vjesnik vztrajno širi ne le v okviru države temveč tudi preko naših meja. Vsekakor lepa in zavidljiva afirmacija. Ne morem pa si kaj, da ne bi zapisal ob novem letniku tega trenutno edinega bibliografskega časopisa pri nas tudi kritične misli: ali je dobro in smotno, da širi svojo vsebino tako močno zunaj področja, ki mu ga določa naslov? Preko polovice tega letnika obsegajo literarnozgodovinski in zgodovinski članki in razprave, ki resda imajo svojo ceno, vendar menim, da ne sodijo v bibliografsko glasilo. Ne mislim, da bibliotekarji ne smejo imeti zveze s temami, ki so obravnavane. To ne — pač pa: vsaka stvar na svoje mesto. Samo korak še naprej v tej smeri, pa v našem glasilu o tej reviji ne bo kaj poročati.

Jože Munda

Bibliotekarz. Czasopismo poświęcone sprawom bibliotek i czytelnictwa. Warszawa. XXXI/1964, 12 št., 384 + VIII str. 8°.

Ves letnik je posvečen jubilejnemu letu — dvajsetletnici nove Poljske. Uvodni članek v 1. številki B. Horodyskega »Dvajsetletnica ljudske Poljske« pregledno navaja glavne mejnike v razvoju poljskega knjižničarstva v povojnih letih in s ponosom našteva rezultate načrtnega in vztrajnega dela: 128 727 000 zvezkov urejenih fondov, 48 599 delujočih knjižnic, letno 184 282 000 na dom izposojenih knjig, knjiga je dostopna vsakomur v vsaki, tudi najbolj oddaljeni vasi. Na delo ob 20-letnici pripravlja knjižničarje v 4. št. članek Cz. Kozioła »Bolje, hitreje, ekonomičnej«. Naloga knjižničarjev v jubilejnem tekmovanju naj bi bila, zbrati in nuditi bralcem berilo, ki bi jim pomagalo realno oceniti ogromni napredek Poljske v povojnih letih, knjige, ki bi mladini prikazale, pa tudi starejšim osvežile spomin na težke medvojne čase. Treba je tudi racionalizirati delo, ga združiti in prenehati z

napačno razumljeno decentralizacijo, pri kateri se trošijo energija in sredstva. Pregled v dvajsetih letih opravljenega dela na področju ljudskega knjižničarstva daje T. Zarzębski v prispevku: »Javne knjižnice v letu 1963 v luči statističnih podatkov«. Konec leta 1963 je bilo na Poljskem 5832 javnih — tj. ljudskih — knjižnic s 1961 podružnicami in 25 594 »bibliotečnimi punkti«, nekakšnimi ekspoziturami po vaseh. Tako je bilo od 5242 poljskih občin leta 1963 le 364 takih, ki niso imele nobene javne knjižnice. Konec leta 1963 je imelo čitalnice že 26,7 odstotka vaških knjižnic. Fondi javnih knjižnic so imeli 37 576 900 zvezkov, na prebivalca Poljske je prišlo 1,22 zvezka, za nabavo knjig se je porabilo letno 1,64 zlota na prebivalca. Skupno število izposoj v javnih knjižnicah je bilo letno 81 344 000, od tega 10,8 odstotka nebeletrističnih knjig. Napredek v 20 letih je v kratkem tak: namesto 5 knjig 122, namesto 1 bralca 14, namesto 13 izposoj 265.

Številka 7/8 prinaša v glavnem material Mednarodne konference specialistov socialističnih držav za gradnjo, ureditev in tehnično opremo knjižnic, ki je bila v Pragi od 11.—14. II. 1963 ob sodelovanju poljskih, vzhodnonemških, bolgarskih, madžarskih in sovjetskih delegatov. Opisani in ilustrirani so projekti tipskih knjižnic za kraje s 5, 10 in 15 000 prebivalca ter za mesta z 20 000 in 25 000 prebivalci; obdelani so tudi razni drugi problemi gradnje in opreme knjižnic.

9. številka je namenjena izobraževanju knjižničarjev. K. Maj piše o načinu vzgoje kadrov v dvajsetih povojnih letih: zaradi izrednega razmaha knjižnic in večje privlačnosti drugih poklicev se je v knjižnicah po vojni zaposlilo veliko ljudi, ki so imeli samo osnovno ali nepopolno srednjo šolo. Treba jih je bilo izobraziti s praktičnim delom ter s tečaji in seminarji. Po letu 1950 so ustanovili šest knjižničarskih licejev; ti so imeli dve vrsti pouka, štiriletnega za mladino, ki je končala osnovno šolo, in dvoletnega za zaposlene odrasle. Po desetih letih

so bili liceji ukinjeni, vendar to ne pomeni, da niso bili dobra poklicna priprava za določeno vrsto knjižničnih delavcev. Njihova slaba stran je bila predvsem v tem, da je zaradi strokovnih predmetov ostalo premalo časa za splošnoizobraževalne predmete, pa tudi mladina, ki je prišla naravnost iz osnovne šole, še ni bila dovolj zrela za pouk bibliotekarskih strok. Po tem pa, da danes velika večina absolventov uspešno dela v knjižnicah, vidimo, da so liceji kljub napakam odigrali pozitivno vlogo v procesu izobraževanja knjižničarjev. Leta 1953 je bil ustanovljen Državni center za dopisno izobraževanje knjižničarjev v Varšavi. Študij je trajal v začetku eno leto, sedaj traja dve leti. Doslej je center organiziral 5 tečajev za ljudske knjižničarje, 4 tečaje za knjižničarje inštitutskih strokovnih knjižnic, 4 za šolske knjižničarje in 2 specialna bibliografska tečaja za bibliotekarje z visoko izobrazbo. Do leta 1963 se je šolalo v vseh tečajih nad 12 000 tečajnikov, končne izpite jih je opravilo 6327, več kot polovica, kar je za dopisno šolanje zelo veliko. Center izdaja skripta, doslej jih je izšlo 79. Vsak slušatelj mora med študijem napisati pet pismenih nalog, v drugem letu mora opraviti 60-urno prakso v knjižnici ustreznih smeri. Z. Dobrowolski daje v naslednjem članku podrobne statistične podatke o delu šole in zaposlitvi absolventov.

10. številka je v celoti posvečena racionalizaciji dela v knjižnicah. H. Sawoniak piše o »Racionalizaciji dela in tehničnih pripomočkih v knjižnicah«. Opozarja na problem enotnih tiskovin, na uvedbo sistema luknjastih kartic, na mehanično razmnoževanje kartotečnih listkov, ki je tudi na Poljskem še nerešen problem in bi ga bilo treba rešiti centralno. Potrebno bi bilo razširiti uporabo priprav za hitro mehanično razmnoževanje. Mehanižacija pa seveda ni zdravilo za vse težave, v poštevek pride le v večjih knjižnicah, uporabljati jo je treba z zdravo pametjo. Z vsemi temi problemi bi se morala v državnem merilu

ukvarjati posebna ustanova, ki bi jo bilo treba na Poljskem šele ustanoviti, ima pa jo že večina socialističnih pa tudi drugih držav. J. Filipkowska-Szemplińska tudi opozarja na »Problem racionalizacije dela v bibliotekah«. Poudarja perečo potrebo po poenostavljenju knjižničarskih opravil, ki bi spriči ogromnega prirasta in prometa v poljskih knjižnicah omogočilo znaten prihranek na času. Avtorica opiše 20-letno prizadevanje na tem področju, ki pa zaradi številnih reorganizacij in nerazumevanja še do danes ni zadovoljivo opravljeno. Nato nakaže možnosti za racionalizacijo poslovanja: velike rezerve so v precej natančnih predpisih o evidenci in cennitvi fondov, o vsakoletni reviziji in odpisovanju. V sporazumu s finančnimi oblastmi bi se dali ti opravi zelo poenostaviti, ne da bi s tem trpelo ljudsko premoženje. Spremeniti je treba tudi tehniko izposoje, sprostiti zapletena pravila za katalogizacijo, celo inventarna knjiga se da opustiti brez škode za knjižnico. Temeljito je treba proučiti problem izdatnosti knjižničarjevega dela. Tudi drugi članki v številki zahtevajo predvsem poenostavljenje dela, tudi katalogizacijskih pravil.

Mnogo je še zanimivih prispevkov o problematiki posameznih poljskih knjižnic, o knjižničarstvu v tujini (Narodna in univerzitetna knjižnica v Skopju po potresu, Otroške knjižnice v Holandiji itd.), pa tudi zgodovinskih (npr. Knjižničarsko delo Stefana Zermoskega). Zanimive so, kot vedno, rubrike Pregled tiska, Iz življenja Zvez poljskih knjižničarjev, Odgovori redakcije, Kronika, Nekrologi in Pravni predpisi. Da bi list še bolj izpopolnilo in približalo bralcem, je uredništvo sestavilo obširno anketo o vsebini časopisa, na katero pa v tem letniku še niso objavljeni odgovori.

Marko Kranjec

Der Bibliothekar. Zeitschrift für Bibliothekswesen. Leipzig. XVIII/1964, 12 št., 1344 str. 8°.